

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący)

SSN Tomasz Przesławski

SSN Adam Redzik (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi W.S.-B.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie. w sprawie o sygn. akt
III AUa 2356/23

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych 29 stycznia 2025 r.:

- 1. oddala wniosek o przekazanie sprawy;**
- 2. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, sygn. III AUa 2356/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej w sprawie III AUa 2356/23 nie później niż w terminie 3 (trzech) miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie odpisu niniejszego postanowienia;**
- 4. przyznaje W. S.-B. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie 3 500 (trzy tysiące pięćset) złotych za okres od 23 sierpnia 2018 r. do 29 stycznia 2025 r.;**
- 5. oddala skargę w pozostałym zakresie.**

Tomasz Przesławski Oktawian Nawrot Adam Redzik

UZASADNIENIE

I.

1. Skargą z 5 października 2024 r. (data stempla pocztowego) na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, W. S. – B. (dalej jako: Skarżąca), wniosła o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie sygn. III AUa 2356/23;
2. zobowiązanie Sądu do wyznaczenia i przeprowadzenia rozprawy w sprawie do końca I kwartału 2025 r.;
3. zasądzenie na rzecz Skarżącej od Skarbu Państwa kwoty 60 681,60 złotych (sześćdziesiąt tysięcy sześćset osiemdziesiąt jeden złotych i 60/100 groszy);
4. zasądzenie na rzecz Skarżącej od Skarbu Państwa kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

I.2. W uzasadnieniu skargi Skarżąca wskazała, że w sprawie wystąpiła bezczynność, która nie znajduje żadnego usprawiedliwienia. Uzasadniając wysokość dochodzonej od Skarbu Państwa kwoty powołała się na treść orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 listopada 2004 r., *Apicella p-ko Włochom* (skarga nr 64890/01) wedle którego wysokość należnego odszkodowania w sprawach dotyczących emerytur powinna wynosić 2 000 EUR za każdy rok postępowania. Uwzględniając, że postępowanie w sprawie Skarżącej toczy się 7 lat, łączna wartość odszkodowania winna wynosić 14 000 EUR, co po przeliczeniu na PLN według kursu średniego NBP z dnia sporządzenia skargi daje kwotę wskazaną w petitum. Podała, że na konieczność uwzględniania standardów wynikających z orzeczeń ETPCz wskazano w wyroku pilotażowym z 7 lipca 2015 r., *Rutkowski i inni p-ko Polsce* (skargi nr 72287/10, 13927/11, 46187/11).

I.3. Pismem datowanym na 9 grudnia 2024 r. Skarżąca wniosła o przekazanie sprawy wywołanej skargą do rozpoznania przez Izbę Cywilną Sądu Najwyższego.

I.4. Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie w odpowiedzi na skargę z 2 stycznia 2025 r. zgłosił udział w sprawie oraz wniosł o oddalenie skargi, ze względu na jej bezzasadność.

II.

1. Pismami z 1 sierpnia 2017 r. (data prezentaty Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA) Skarżąca wniosła odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA w Warszawie nr: [...] z 5 lipca 2017 r. oraz [...] z 5 lipca 2017 r. Odwołania te wpłynęły do Sądu Okręgowego w W.23 sierpnia 2018 r.
2. 18 lipca 2023 r. Sąd Okręgowy w W. wydał wyrok w sprawie sygn. XIII [...].
3. 18 sierpnia 2023 r. (data nadania w urzędzie pocztowym) Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA w Warszawie (dalej jako: Organ rentowy) oraz Skarżąca wnieśli apelację od ww. wyroku. Skarżąca wraz z apelacją złożyła wnioszek o wyznaczenie składu trzyosobowego do rozpoznania apelacji.
4. Akta sprawy wraz z apelacjami wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 6 września 2023 r.
5. 6 września 2023 r. wydano zarządzenie w przedmiocie wpisania sprawy do repertorium AUa, skierowana sprawy do SLPS celem wylosowania sędziego sprawozdawcy zgodnie z ustalonym podziałem czynności oraz przedstawienia akt sędziemu referentowi celem podjęcia decyzji.
6. 6 września 2023 r. przeprowadzono losowanie sędziego referenta i sporządzono raport z losowego przydziału sprawy.

7. Na zarządzenie z 15 września 2023 r.: pełnomocnikowi Skarżącej doręczono odpis apelacji Organu rentowego wraz z odpowiednimi pouczeniami; wezwano pełnomocnika Skarżącej do uzupełnienia braków formalnych apelacji a nadto zawiadomiono strony o składzie sędziowskim wylosowanym do rozpoznania sprawy wraz z pouczeniem o możliwości złożenia wniosku o zbadanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności.
8. 13 października 2023 r. wydano zarządzenie w przedmiocie przedstawienia akt do decyzji referendarzowi sądowemu w dniu 30 października lub wcześniej – w przypadku nadejścia w sprawie dalszej korespondencji.
9. Pismem nadanym w urzędzie pocztowym 16 października 2023 r. pełnomocnik Skarżącej uzupełnił braki formalne apelacji. Pismo wpłynęło do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 18 października 2023 r.
10. 19 października 2023 r. wydano zarządzenie w przedmiocie doręczenia Organowi rentowemu odpisu apelacji Skarżącej wraz z pismem uzupełniającym braki formalne oraz skierowania akt do sędziego referenta wylosowanego do rozpoznania sprawy wraz z wnioskiem o rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów.
11. Pismem datowanym na 20 października 2023 r. pełnomocnik Skarżącej złożył odpowiedź na apelację Organu rentowego oraz ponownie wniósł o rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów.
12. Na zarządzenie z 24 października 2023 r. odpis odpowiedzi na apelację sporządzonej przez pełnomocnika Skarżącej został doręczony Organowi rentowemu. Ponadto pełnomocnik Skarżącej został zobowiązany do wskazania

czy w związku z nowelizacją procedury cywilnej wprowadzonej od 28 września 2023 r. ustawą o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego popiera wniosek o rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, a jeżeli tak to wskazanie na jakiej podstawie prawnej i z jakim uzasadnieniem – pod rygorem nieuwzględnienia wniosku.

13. Na zarządzenie z 27 grudnia 2020 r. odpis pisma Skarżącej z 20 października 2023 r. został doręczony Organowi rentowemu.
14. 27 listopada 2023 r. do Sądu wpłynęło pismo pełnomocnika Skarżącej zawierające odpowiedź na zobowiązanie Sądu wynikające z zarządzenia z 24 października 2023 r.
15. 29 listopada 2023 r. wydano zarządzenie w przedmiocie doręczenia ww. pisma Skarżącej Organowi rentowemu oraz przedstawienia akt sprawy sędziemu referentowi wg kolejności wpływu spraw.
16. 11 grudnia 2023 r. wydano zarządzenie w przedmiocie przedstawienia akt wraz z awizem asystentowi sędziego w celu sporządzenia projektu zarządzenia.
17. 28 grudnia 2023 r. wydano zarządzenie w przedmiocie odnotowania aktualnego adresu korespondencyjnego Skarżącej oraz przedstawienia akt sprawy sędziemu referentowi wg kolejności wpływu sprawy.
18. 8 kwietnia 2024 r. wydano zarządzenie w przedmiocie przedstawienia akt sędziemu referentowi wg kolejności wpływu.

III.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Według art. 2 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: u.s.p.p.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W myśl art. 2 ust. 2 u.s.p.p. dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie określono, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie przyjmuje się, że pod pojęciem tym należy rozumieć wielomiesięczną beczynność sądu, polegającą na niewyznaczeniu rozprawy bądź niepodejmowaniu czynności (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2018 r., I NSP 40/18; z 11 września 2019 r., I NSP 88/19; z 14 listopada 2019 r., I NSP 151/19; z 12 maja 2020 r., I NSP 37/20; z 27 października 2020 r., I NSP 151/20). W odniesieniu do postępowania apelacyjnego wskazuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić

w przypadku beczynności sądu drugiej instancji, polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; z 6 września 2019 r., I NSP 74/19; z 31 października 2019 r., I NSP 134/19; z 19 grudnia 2019 r., I NSP 173/19).

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPCz, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (zob. np. wyroki ETPCz: z 14 stycznia 2003 r. w sprawie W.M. przeciwko Polsce, skarga nr 39505/98.; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w pierwszej instancji (zob. np. wyrok ETPCz z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, skarga nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok ETPCz z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, skarga nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok ETPCz z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy, skarga nr 7984/77; zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

2. Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe.

Apelacje stron wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. 6 września 2023 r. Początkowo Sąd Apelacyjny niezwłocznie podejmował kolejne

czynności w sprawie. Do 19 października 2023 r. trwała procedura związana z usuwaniem braków formalnych apelacji Skarżącej i doręczeniem odpisu tej apelacji stronie przeciwnej. Następnie Sąd podjął czynności zmierzające do rozpoznania wniosku Skarżącej o rozpoznanie apelacji w składzie trzyosobowym i 24 października 2024 r. wydał w tym przedmiocie zarządzenie zobowiązujące Skarżącą m.in. do uzasadnienia wniosku. Mimo, że odpowiedź Skarżącej na powyższe zobowiązanie wpłynęła 27 listopada 2023 r., a odpis tego pisma został doręczony Organowi rentowemu 29 listopada 2023 r., to dotychczas Sąd Apelacyjny nie podjął żadnych czynności nakierowanych ani na rozpoznanie tego wniosku, ani na rozpoznanie apelacji, a działanie Sądu Apelacyjnego ograniczało się do wydawania kolejnych zarządzeń dotyczących kwestii *stricto* technicznych (takich jak odnotowanie aktualnego adresu Skarżącej czy przedstawienia akt sprawy sędziemu referentowi wg kolejności wpływu). Ostatnie takie zarządzenie zostało wydane 8 kwietnia 2024 r. Od tego czasu, czyli przez przeszło 5 miesięcy nie podjęto żadnych dalszych czynności zmierzających do rozpoznania sprawy. Warto także zauważyć, że mimo doręczenia Organowi rentowemu odpisu apelacji Skarżącej dotychczas (czyli przez przeszło 15 miesięcy licząc od dnia uzupełnienia braków formalnych apelacji przez Skarżącą) nie wyznaczono mu terminu do złożenia odpowiedzi na apelację. Przez przeszło 13 miesięcy nie rozpoznano także wniosku Skarżącej o rozpoznanie sprawy w składzie 3-osobowym, co zasadniczo uniemożliwia wyznaczenie rozprawy mimo, że postępowanie w II instancji toczy się już 16 miesięcy.

Przywołane wyżej okoliczności wskazują na to, że w sprawie nastąpiła przewlekłość, która nie znajduje żadnego obiektywnego usprawiedliwienia nawet jeśli wziąć pod uwagę konieczność rozpoznawania spraw według kolejności wpływu. Sprawa nie jest szczególnie zawiła pod względem faktycznym, zaś ewentualne skomplikowanie pod względem prawnym samo w sobie nie może stanowić uzasadnienia opóźnienia jej rozpoznania na etapie postępowania apelacyjnego. Trzeba podkreślić, że chociaż zakresem oceny Sądu Najwyższego objęte jest wyłącznie postępowanie przed Sądem Apelacyjnym, to nie może ująć uwadze, że postępowanie w niniejszej sprawie w obu instancjach toczy się przeszło 7 lat, co znacznie przekracza standard wyznaczony w przywoływanym przez Sąd

Najwyższy orzecznictwie ETPCz. Konieczne jest przy tym uwzględnienie, że przedmiot postępowania obligował Sąd Apelacyjny do szczególnie sprawnego rozpoznania sprawy. W judykaturze krajowej i międzynarodowej podkreśla się bowiem, że sprawy emerytalne oraz sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych wymagają nie tylko starannego, ale przede wszystkim szybkiego rozpoznania (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 stycznia 2006 r., III SPP 154/05; wyrok ETPCz z 30 października 1999 r. w sprawie Styranowski przeciwko Polsce, Reports 1998-VIII, s. 3376).

3. Bez znaczenia dla powyższych wniosków Sądu Najwyższego pozostaje argumentacja Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie odnosząca się dużej ilości spraw pozostających w referacie sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy. Według utrwalonego orzecznictwa znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe, jak i inne kłopoty organizacyjne pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę. Wskazuje się przy tym, że państwo ponosi odpowiedzialność za zapewnienie właściwej organizacji sądownictwa, w tym należytej obsady kadrowej sądów (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 maja 2019 r., I NSP 28/19; z 24 maja 2019 r., I NSP 29/19; z 5 czerwca 2019 r., I NSP 39/19; 27 października 2020 r., I NSP 145/20; z 9 grudnia 2020 r., I NSP 179/20).
4. W związku z powyższym, na podstawie art. 12 ust. 2 u.s.p.p., Sąd Najwyższy orzekł, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, doszło do przewlekłości postępowania.
5. Zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p. uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2 000 do 20 000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona

przewlekłość postępowania. Na poczet tej sumy zalicza się kwoty przyznane już skarżącemu tytułem sumy pieniężnej w tej samej sprawie.

W orzecnictwie przyjmuje się, że suma pieniężna zasądzana w związku ze stwierdzoną przewlekłością ma stanowić swoistą rekompensatę za zwłokę w rozpoznaniu sprawy, a oprócz tego ma charakter sankcji dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 marca 2018 r., III SPP 14/18; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 64/18; z 9 grudnia 2020 r., I NSP 149/20; z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21). Wysokość zasądzonej sumy powinna uwzględniać okoliczności sprawy i być proporcjonalna do wielkości zwłoki, jej przyczyn oraz dotkliwości dla skarżącego (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 29 października 2014 r., KSP 8/14; z 14 października 2020 r., I NSP 111/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 161/20).

Powyższe wskazuje, że kwota o której mowa w art. 12 ust. 4 u.s.p.p. nie stanowi odszkodowania za poniesione straty i utracone korzyści (art. 361 § 2 k.c.) lub zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w rozumieniu art. 445 k.c. Ustawodawca wprowadza przy tym zasadę, że strona której skargę uwzględniono, może w odrębnym postępowaniu dochodzić naprawienia szkody ze stwierdzonej przewlekłości (art. 15 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość) (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 maja 2013 r., III SPP 51/13; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; z 9 grudnia 2020 r., I NSP 179/20, 21 lutego 2024 r., I NSP 273/23).

Postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się wniesieniem przez Skarżącą odwołań, które wpłynęło do Sądu Okręgowego w Warszawie 23 sierpnia 2018 r., a zatem łączny czas postępowania, liczony od dnia wpływu akt do Sądu Okręgowego w Warszawie do dnia orzekania przez Sąd Najwyższy wynosi 7 lat i 5 miesięcy. Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy uznał, że adekwatna jest kwota 3 500 zł za okres od 23 sierpnia 2018 r. do 29 stycznia 2025 r.

6. Sąd Najwyższy oddalił dalej idące żądanie skargi w tym zakresie jako pozbawione usprawiedliwionych podstaw (zob. art. 12 ust. 1 u.s.p.p.).

W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do zasądzenia rekompensaty za przewlekłość postępowania za okres poprzedzający wpłynięcie odwołań do Sądu Okręgowego w Warszawie (tj. od 23 sierpnia 2018 r.). Nie odmawiając słuszności twierdzeniu, że Organ rentowy znacznie przekroczył termin do przekazania Sądowi Okręgowemu odwołań Skarżącej wraz z odpowiedzią na te odwołania (por. art. 477⁹ § 2 k.p.c.), to jednak właściwą drogą do przerwania tej przewlekłości było wniesienie ponaglenia w trybie art. 37 § 1 k.p.a. Uwzględniając brzmienie art. 1 pkt. 1 u.s.p.p. należy stwierdzić, że w postępowaniu wywołanym rozpatrywaną skargą ocenie podlega wyłącznie kwestia naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, które to prawo zostało naruszone wskutek działania lub bezczynności sądu lub prokuratora. Nie można mówić o naruszeniu tego prawa przez sąd w sytuacji, gdy sprawa jeszcze przed nim nie zawisła.

7. W dalszej kolejności należy wskazać, że Skarżąca nie uzasadniła należycie przyczyn przyznania wyższej kwoty za każdy rok przewlekłości postępowania niż kwota wynikająca z ustawy. Stwierdzenie, że w sprawie nastąpiła wieloletnia przewlekłość nie jest przy tym wystarczającym argumentem dla uznania takiego żądania.

W odniesieniu do argumentacji Skarżącej odnoszącej się do orzecznictwa ETPCz, w tym wyroku pilotażowego z 7 lipca 2015 r., wydanego w sprawie *Rutkowski i inni p-ko Polsce* (skargi nr 72287/10, 13927/11, 46187/11), konieczne jest podkreślenie, że powyższe orzeczenie zapadło przed nowelizacjami ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Na szczególną uwagę zasługuje nowelizacja wprowadzona 6 stycznia 2017 r. w art. 6 ustawy z 30 listopada 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw. W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że potrzeba podjęcia prac legislacyjnych nad zmianą ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki wynika z konieczności

wykonania orzeczenia ETPCz z 7 listopada 2015 r. w sprawie Rutkowski p-ko Polsce, w którym zobowiązano władze krajowe do podjęcia działań mających na celu zagwarantowanie zgodności orzecznictwa sądów krajowych rozpoznających skargi na przewlekłość z ugruntowanymi standardami wynikającymi z postanowień art. 6 ust. 1 i art. 13 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka. Cel ten miał być realizowany m.in. poprzez wprowadzenie mechanizmu ustalania rekompensaty za przewlekłość postępowania o którym mowa w art. 12 ust. 4 u.s.p.p. (zob. uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki oraz niektórych innych ustaw, VIII kadencja, druk sejm. nr 851). W Decyzji z 20.06.2017 r., Załuska, Rogalska i inni p-ko Polsce (skarga nr 53491/10), ETPCz pozytywnie ocenił powyższe zmiany i uznał je za czynnik zmierzający do zapewnienia poszanowania praw człowieka w rozumieniu Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i jej Protokołów. Mechanizm ten, w nieco uzupełnionej wersji, nadal obowiązuje. Wobec tego należy stwierdzić, że brak jest uzasadnienia dla ustalania wysokości rekompensaty za przewlekłość postępowania w sposób oderwany od brzmienia art. 12 ust. 4 u.s.p.p., czego w istocie domagała się Skarżąca.

8. Zgodnie z art. 12 ust 2 u.s.p.p., na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy. Na tej podstawie Sąd Najwyższy postanowił zalecić Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie podjęcie czynności zmierzających do wyznaczenia terminu rozprawy, nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie odpisu niniejszego postanowienia.

9. Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku Skarżącej o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. W niniejszej sprawie Skarżąca była zwolniona od ponoszenia opłaty sądowej i nie wykazała poniesienia przez pełnomocnika (który nie jest adwokatem ani radcą prawnym) kosztów wymienionych w art. 98 § 2 k.p.c., tj. kosztów przejazdów do sądu i równowartości zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie. Co więcej, z uwagi na to, że niniejsza sprawa była rozpoznawana na posiedzeniu niejawnym, ww. koszty zasadniczo w ogóle nie mogły powstać.
10. Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Tomasz Przesławski Oktawian Nawrot Adam Redzik

SK

[a.ł]